

Gezondheids „ZORG” in Indonesië

Ook in de verpleegsterswereld schijnt enige beweging te komen. Men heeft een E.V.C. opgericht en is actief in de weer om betere sociale omstandigheden. Men organiseert lezingen, op een waarvan Dr. Mochtar heeft gesproken over „Gezondheidszorg in Indonesië”. In het „Mededeelingsblad van Verplegenden” vonden we hierover een verslag, dat als volgt luidt:

„Over de medische zorg in Indonesië is in Nederland weinig bekend. Wil men dieper op deze aangelegenheid ingaan, dan zijn de publicaties zeer verspreid en moet men verschillende rapporten over verschillende tijden opzoeken. Uit een rapport van Prof. Remmelts 1938 blz. 690 leest men b.v.: dat er ieder kwartier een kraamvrouw sterft en iedere 40 minuten een zuigeling. De medische en verplegingszorg is afhankelijk van de staatskundige toestand. Dr. Mochtar had de grootste bewondering voor het gigantische werk, wat de Nederlandse artsen daar ten uitvoer brachten, zo ook het verplegend personeel, een bewondering en respect, die door het hele Indonesische volk gedeeld wordt.

Nederlandse artsen en verplegend personeel gaan met vele en mooie idealen naar Indonesië. Slechts enkelen hunner volharden en blijven hard werken om de wontoestanden op gebied van hygiëne en gezondheidszorg te bestrijden. De Dienst Volksgezondheid heeft weinig artsen. Van de 850 artsen, die er in geheel Indonesië zijn (op een bevolking van 50.000.000) doen er velen dienst aan officiële instellingen, als ambtenaren enz. Deze zijn dus verloren voor de Dienst van Volksgezondheid. Deze dienst heeft geen apothekers en tandartsen! Particulier werken er in Indonesië 150 tandartsen en 6 apothekers.

Ook de lepra bestrijding verdient onze aandacht. Het is werkelijk onbeschrijfelijk hoe de bevolking van de lepra te lijden heeft. Slechts getallen maken het U enigszins duidelijk. 1% der bevolking lijdt aan deze ziekte. Op midden-Java zelfs 3%. Het gouvernement nam de bestrijding pas in 1935 ter hand. Dr. Mochtar's vader was zelf lepra-arts en verzorgde alleen een gebied zo groot als Groningen. Friesland, Drente en Overijssel te samen. Voor 50.000 lepralijders zijn 45 leproseriën met een capaciteit van 560—580 bedden. Gevolg: slechts 10% van deze mensen kan verpleegd worden! Vier particuliere verenigingen namen ook deel aan deze bestrijding. Zij bestreden elkaar om de voorrang en alleen de vereniging ter bestrijding van lepra in Ned-Indië is er van overgebleven. Deze werkt hoofdzakelijk in de Bataklanden op Sumatra. Op Java gaat men zeer ongeorganiseerd te werk.

Een andere tak, de zuigelingenverzorging, geeft grote moeilijkheden. De zuigelingensterfte is zeer hoog. Volgens Dr. De Haas is deze 1670/1000 door gebrek aan medische zorg en onvoldoende hygiëne. Wel voert men als contramotief aan, dat het bevolkingscijfer stijgt. Inderdaad in 1914 was het cijfer 4.000.000, in 1940 50.000.000, maar de zuigelingensterfte blijft veel te hoog op het aantal geboorten, het blijft op het zogenaamd tropische peil: 4,25%. Op het land is de toestand gunstiger dan in de steden, omdat daar beter aan de eisen der hygiëne beantwoord kan worden. Daarentegen is het sterftecijfer te Soerabaya 52/1000. Wat de kraamvrouwen zelf betreft, in Nederland stierven er in 1940 per 1.000.000 kraamvrouwen 96 aan puerperale koorts (kraamvrouwenkoorts). De statistiek van Indonesië toont ons op datzelfde aantal 15.000 slachtoffers. De voornaamste oorzaak hiervan is infectie, tengevoelge van dysenterie, typhus, cholera, pest en gesl. ziekten.

Prof. van Ossen is te Bandoeng te werk gegaan met een pestserum, maar de resultaten zijn slecht te noemen, omdat de hygiëne niet aan de normale eisen beantwoordt.

De Bond van Indische Geneesheren heeft bij de regering verbetering verzocht inzake de medische

verzorging; antwoord werd nooit ontvangen. Dit heeft geen verwondering te wekken, als slechts 1/3% van het totale budget wordt uitgetrokken voor medische en gezondheidszorg, 2% voor het onderwijs, terwijl de ambtenaren van het Departement van Binnenlandsch bestuur 40% genieten. Hier moet men toch uit officiële gegevens de scheve verhoudingen constateren. De indonesische bevolking geeft met haar arbeid op plantages en sawah's de enorme winsten, die in Europeesche beurzen afvloeien. Voor ten van de meest primaire belangen van een volk, de volksgezondheid, wordt 1/3% van een begroting ge-

TUSSEN REGGE EN DINKEL

Je hebt tegenwoordig bar veel ontevreden mensen. En een kankert zus en de ander kankert zo. Als je naar de radio luustert hoor je steeds weer, dat er schot in zit en toch las ik deze dagen, dat een aantal van die ontevreden kankeraars van plan is een actie te gaan inzetten onder het motto: „Het gaat niet goed”. Zelfs de huisvrouwen kankeren en hebben eveneens een actie ingezet onder hetzelfde motto. En waarom toch? Heb je ooit zo veel hulpvaardigheid gekend als tegenwoordig? Je wordt er gewoonweg mee overdonderd. Amsterdam helpt Arnhem; Nederland helpt Indië; Enschede helpt Putten; Enschede helpt Hoedekenskerke en zelfs vergeet men eigen stadgenoten niet: Enschede helpt Enschede. Nu vraag ik je, gaat het goed of gaat het niet goed? Of het nu werkelijk wel zo hard nodig is, wilt U weten? Want als er volgens de regeringsvoorlichtingsdienst zo'n schot in zit, kan het toch nooit zo erg meer zijn. We zullen U een bloemlezing geven uit de toelichting, die gegeven wordt bij de inzameling:

„In 1939 telde Enschede duizenden werklozen. Duizenden gezinnen leefden toen reeds aan de rand van het pauperisme. Konden van het schamele steunbedrag alleen het aller noodzakelijkste kopen. Linnenkast en meubilair schoten er bij in. Toen brak de oorlog uit en die duizenden gezinnen, tegenover wie wij als gemeenschap toen reeds eenerschuld hadden in te lossen, verdwenen in een pool van ellende, waaruit zij zich uit eigen kracht niet meer op konden werken.

Kinderen kunnen niet naar school, omdat kleding en schoelsel ontbreekt. Ouden van dagen gaan ten onder door ziekte en gebrek. Woonkamers zonder meubilair, waarin kinderen rondspelen, met holle gezichten, onvoldoende gekleed, die met vieren en vijven in een bed slapen, dat de naam van bed niet meer verdient.

Een zieke vrouw in een kale kamer. Zij ligt op een spiraalmatras. Een bed is er niet meer, dekens ontbreken, slechts wat voddens bedekken haar zieke lijf.

Een meisje van twee jaar kan niet naar den dokter om te worden ingeënt, want ze heeft geen kleertjes om aan te trekken.

Want dit is het ergste van deze nood. Ook al krijgen deze mensen bonnen of vergunning, dan ontbreekt het geld om deze te besteden.”

Zo is de toestand in het jaar onzes Heren 1946. In een allerchristelijkst geregeerd Nederland, in één van de grootste industriesteden. Waarin de werkers er steeds weer op worden gewezen, dat zij hun steentje moeten bijdragen aan de opbouw. Waar het product van hun handen voor 80% wordt benut voor het opbouwen van een vernietigingsapparaat, de aankleding van een nieuw leger. Waar de steenrijke fabrikanten weer hun grote winsten opstrijken en waar de werkers met een hongerloon naar huis worden gezonden. Voorwaar kameraden, er zit schot in!

„Ik heb een lekker spaarpotje” lees ik iedere avond als onderschrift bij de foto van een ander.

noeg geacht. Daarna kwamen nog de crisisjaren met bezuinigingen van 60-70%.

Nog een enkel woord moet hier over de krankzinnigenverpleging gezegd worden. Er zijn over geheel Indonesië 5 inrichtingen, 60.000 à 70.000 patiënten komen in aanmerking voor opname. Onrustige patiënten worden per rechterlijk vonnis in de gevangenis gestopt. De behandeling van deze mensen behoeft geen commentaar.

Het zijn toestanden, zoals hier in de Middel-eeuwse dolhuizen.”

Tot zo ver het verslag. Commentaar hierop is o.i. overbodig. Wij weten al lang, hoe de koloniale uitbuiterspolitiek van Nederland er uitziet. En dat men niets liever wil, dan hiermee weer zo gauw mogelijk te beginnen. En we weten ook, dat er dan bitter weinig verandering zal komen in de hygiënische toestanden en gezondheidszorg in Indonesië.

daad aantrekkelijk meisjesgezicht, wanneer ik 's avonds mijn lijfblad „De Waarheid” openvouw. „Als ik straks ga trouwen, dan kan ik tenminste wat meebrengen. Bij Bendien, daar werk ik (en naar mijn zin), hebben ze goed voor ons meisjes gezorgd. Jan vindt het reuze fijn, want met-geen hij heeft overgespaard kunnen we ons met-een fijn in de spulletjes zetten. Ja, dat is een voordeeltje wanneer je bij Bendien werkt.” Reuze firma, die Bendien. Als ze je dan tevens ook nog het adres er bij geven, waar je die spullen kan kopen en dan nog tegelijkertijd een reductiebon, die het je mogelijk maakt om het ook inderdaad te kunnen kopen, mens, wat een gedrang zal het dan bij de fabriekspoort van Bendien worden.

Ik lees nog meer in „De Waarheid”. Dit blad doet ook mee aan de opbouw-propaganda. Regelmäßig krijg je 's avonds een reportage van het een of andere bedrijf, dat voor deze opbouw werkzaam is. Beurteilungen hebben we nu al een reportage gehad van Van Heek, van een spoolen-bedrijf en ook van Bendien uit Almelo. In zo'n reportage wordt dan verhaald, hoe hard er wel wordt gewerkt. Wat er allemaal al niet wordt klaargespeeld met heel weinig middelen. Hoe handig die fabriekanten zijn geweest tijdens de bezetting. Dat ze hun personeel hebben wegge-moffeld, toen de Duitsers kwamen om de machines weg te slepen, zodat er niemand was om die machines op te kunnen laden. Dat duizenden meters van de fijnste stoffen werden wegge-moffeld achter de muren. Ja, dat er zelfs lompenballen van werden ge-limiteerd, waarbij de heren toch geen interesse hadden.

Reuze zakenlijst, die Twintex textiel- en confectiefabrikanten. Reuze zakenlijst ook, die „De Waarheid” exploiteert. In een „communistic” dagblad dat dagelijks onder de arbeiders komt, advertenties dat de meisjes het zo goed hebben en dat er zo goed voor hen wordt gezorgd. Dat de fabriekanten zo handig waren om die „moffen” te beduvelen en „daarbij toch feitelijk heel wat gerisikeerd hebben.”

Reuze zakenlijst, die „communisten” van „De Waarheid”. Twee vliegen in één klap. Een flinke bom duiten in het laatste en de kans op een ministerssteek in de naaste toekomst wanneer men op deze wijze door kan blijven werken. Dat groot-vaderlijke Bendien in 1890 begonnen is op een schoen en een slof en zijn nazaten nu eigenaars zijn van een der grootste confectiefabrieken in Nederland. Dat dit alleen heeft kunnen plaats vinden door vergaande uitbuiting van de arbeidersmeisjes en vrouwen, dat wordt natuurlijk niet er bij vermeld. Maar, dat mag 'n niet hinderen. Geld stinkt niet en het voornaamste is, dat er schot in zit!

★ Geef ons adressen van Uw kameraden voor Gratis proefnummers

2 Maart 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 9

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOUDESTRA
Adm. Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Trouwstraat 81
Postgiro 166797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Tot de ORDE van dag

Zoals de lezers ongetwijfeld opgemerkt zullen hebben, staan wij op anti-parlementair standpunt. Dat betekent niet alleen, dat wij van het parlement geen verandering van sociale structuur verwachten. Ons anti-parlementarisme gaat verder. Wij nemen geen deel aan de verkiezingen, wij volgen zelfs niet het Trotskystisch parool, op de C.P.N. te stemmen, ofschoon we begrijpen, dat de Trotskysten dit parool uitgeven. Want de meest in 't oog springende fouten der Stalinistische partijleiding zijn tenslotte de enige bron van denken der Trotskystische kritiek. Wij beschouwen het parlement ook niet als spreektribune, om de tegenstrijdigheid tussen haar „anti-parlementarisme” en de agitatie voor haar verkiezingscandidaten te verontschuldigen. Ons anti-parlementarisme gaat verder. Het parlementarisme is, naar onze mening, niet slechts: een illusionistische beoordeling van het parlement als democratisch orgaan van de volkswil. Parlementarisme is meer dan een illusie (van de kant der bedrogenen) of een bedrog (van de kant der bedriegers). Het parlementarisme is tot een wezenlijk bestanddeel van het burgerlijk denken en handelen geworden, niet alleen in de parlementen zelf, maar ook in het gewone leven. Het is niet toevallig, dat we een onverbloemde uitdrukking „onparlementair” noemen.

De mensen, burgers en arbeiders, denken „parlementair”. Wie dat niet geloven wil, of nog niet opgemerkt heeft, moet eens de vergadering van een vereniging bezoeken. Men speelt parlement, bij de U.N.O. evengoed als bijvoorbeeld op een vergadering van de „Vereniging tot de Bevordering der Bewondering van de Functionele Democratie en der Technische Intelligentia”. Als Rusland of de United States of America of Engeland, de Grote drie of drie Groten, pijnlijke besluiten willen verhinderen, dan maken ze niet direct van hun veto-recht gebruik. Ze torpederen ze ook met een motie „tot de orde van de dag over te gaan”. En zelfs de oppositie in de vereniging met die lange naam tracht

met vlammeende redevoeringen over de orde, het de „verantwoordelijke” vereniging-leiding Last-ig te maken. Zelfs het jongste lid van de kleinste club kent de door tradities geheiligde gewoonten van het parlementaire handelen en onderhandelen en het onderscheid tussen een opmerking over de zaak zelf — deze kostbare zeldzaamheid — en één opmerking tot de orde van de dag. Hoe groter de geestes-armoede, des te ontwikkelder vaak de zin voor parlementaire rechten en plichten. Met, men zou haast kunnen zeggen, instinctieve zekerheid, ontdekt ieder verenigingsbestuur de statutaire mogelijkheden, weerspannige leden monddood te maken. Reglement van orde en statuten, heilige attributen der „democratie” en enige geestelijke wapenrusting van met functies beklede pseudo-politici, zijn de beste uitvluchten voor bureaucratische dictatuur en nooit een bescherming voor zelfstandig denkende verenigingsleden. Men denke slechts aan de fusie-onderhandelingen tussen E.V.C. en N.V.V.-leiding, of aan de oprichting van de „Partij van de Arbeid”.

Parlementarisme is dus meer dan een politieke vorm van kapitalistische klassedictatuur. Parlementarisme is tot een gezindheid geworden, tot een denkwijze, in welke ketenen ook nog velen van hen gevangen zijn, die het eens zijn met een anti-parlementair program. Zelfs de openlijk autoritaire systemen, fascisme en stalinisme, spelen met parlementaire vorm, achter welker groteske belachelijkheid geprobeerd wordt de terreur te verbergen. Discussie en stemming in Hitlers Rijkdag of in een Russische „Sovjet”, zijn concessies aan de parlementaire gewoonten en opvattingen van het kapitalistisch maatschappijliché.

Parlementen zijn geen organen van de volkswil; het zenden van afgevaardigden is het afzien van het zelfstandig handelen en denken. De kiezers geven door het uitbrengen van hun stemmen niets ander te kennen, dan dat ze ook in het vervolg niet

zelf willen beslissen, waarvoor, wat en hoe ze zullen werken, maar deze beslissing overlaten aan het parlement. Zoals de leden van een vakvereniging ervan afzien, hun onderhandeling met het kapitaal zelf te voeren, tenzij dan, dat ze bereid zijn zich in voortdurende tegenstelling tot de vakverenigingsleiding te bewegen. Gelukkigwijze handelen de arbeiders steeds meer op de laatste manier, ofschoon ze formeel nog in groot aantal lid zijn van de vakbonden. De meerderheid der mensen gaat zeker, of liever plechtiger gezegd, begeeft zich ter stembus.

De strijd tegen het parlementarisme gaat dus verder en dieper dan agitatie tegen deelnemen aan de verkiezingen. Deze agitatie heeft het moeilijk, maar — vergeleken met de verder gaande strijd — toch naar verhouding eenvoudig. Hij moet den arbeiders zeggen — en heeft hiervoor velerlei bewijzen — dat het houden van verkiezingen een plompe afleidingsmanoeuvre is, dat het parlement in werkelijkheid een beschermingsring om de kapitaalsdictatuur is, dat het parlement de verantwoording der heersende klasse voor het kapitalistisch wanbeheer, voor oorlog en honger versluiert door de zogenaamde goedkeuring door het volk van de regeringspolitiek. De functie van het parlement (in de periode van de directe staatscontrole op het economisch leven) als beschuttende muur der regering, niet als spreekbuis en controle-orgaan van het volk, is nog duidelijker dan in de voorbije periode van het overheersende particulier initiatief. Dit te verklaren, de illusies langzamerhand te vernietigen, is een moeilijke taak, bijzonder verzaagd door het verlangen der massa's naar groter politieke bewegingsvrijheid, dat na de ineenstorting van het fascisme, zoals we tot nu toe gekend hebben, meer dan begrijpelijk is. Maar deze propaganda heeft mogelijkheden. De eigen ervaringen der massa komen overeen met de argumenten van onze uiteenzettingen en per slot van rekening zijn de eigen ervaringen de enige goede leermeester. De vermindering van de oorlogsbegroting in Frankrijk is slechts een zwakke troost bij de terugkeer tot de brood rantsoenering en de buitensporige levensmiddelenprijzen, waarvoor een „linkse regering” tracht de verantwoording te dragen. De afweer van deze aanval

op het levenspeil door massa-stakingen zoals we ze de laatste tijd in Engeland en Frankrijk na de „verkiezingsoverwinningen“ der „linksen“ beleven, zal op den duur ook het karakter van politieke acties krijgen, vooral als de sociaal-democratische en stalinistische ministers gedwongen zijn, de stakingsbewegingen met argumenten van godsvrede en van de plicht tot opbouw tegemoet te treden. Wij weten, dat op deze argumenten spoedig de dreigementen en tenslotte de afkondiging en uitvoering van dictatoriale maatregelen moeten volgen.

Op deze ontwikkeling volgt nog in geen geval de massale overgang tot anti-parlementaire gezindheid en actie. In de eerste plaats leidt de „parlementaire opvoeding“ tot het stemmen op een (zogenaamd) minder gecompromitteerde partij. We zagen dit kort geleden bij een na-verkiezing in het departement Seine et Oise in Frankrijk, waar, ondanks het terugtrekken der sociaal-democratische kandidaten ten gunste van de stalinisten, de partij van Maurice Thorez, Stalins volgzaam minister, één derde van haar stemmen aan de nog nationalistischer reactie, de „M.R.P.“, verloor. Dit geschiedde in Frankrijk, ofschoon daar niet, zoals in Oostenrijk en Hongrij, een Russische bezetting voor een stemmenverlies van de stalinistische partij kan zorgen.

In België hebben de stalinisten in vergelijking met hun stemmenaantal van voor de oorlog, sterk gewonnen, ze hebben twaalf procent van alle zetels, ongeveer één derde van hun sociaal-democratische medepatriotten. Of dit echter nog een groei of alweer het begin van een neergang is, laat zich moeilijk zeggen.

De propaganda voor het anti-parlementarisme, voor stem-onthouding en concentratie van het verzet in de bedrijven, kan uit deze ontwikkeling slechts winst boeken. Het gevaar, dat de teleurstelling der massa's door de parlementen, fascistische neigingen in het leven zullen roepen en versterken, is nu minder te vrezen, ofschoon en gelijktijdig omdat de overgang van het Westelijke democratie naar de hogere trap van uitbuiting, de autoritair en in de staat georganiseerde, een herhaling van het fasciseringsproces op hogere trap met zich meebrengt.

Op de dagorde van het maatschappelijk leven staat zo dringend de strijd tegen de ondergang, dat geen debat over de parlementaire orde van de dag deze op den duur kan doen inslapen, hoe vervelend het ook is. Maar men kan zich niet verlaten op de opvoedende gevolgen der eigen ervaringen, omdat deze al te langzaam rijpen en omdat iedere dag kostbaar is in het aangezicht van de dreigende vernietiging. De tijd der voorbereiding van parlementaire verkiezingen, van lege beloften en een stortvloed van frasen, is vecht-tijd ook voor de revolutionaire beweging en juist voor haar. De gewekte politieke interesse, die de parlementaire partijen bij een Bengaals vuur van gespeelde geestdrift trach-

ten op te warmen, biedt de mogelijkheid te spreken over de orde van de dag. De zwaardere taak van het anti-parlementarisme echter is het meehelpen aan de verandering der denkwijze. Het anti-parlementarisme kan de rol van den

DE ACHTERGROND VAN DE PRIJSPOLITIEK

„De Groene Amsterdammer“ heeft ons een lesje gegeven in economie. Het gaat daarbij over de kwestie, dat er op het ogenblik iets niet in orde met de prijzen van de goederen. Want deze zijn zo hoog, dat een groot deel van de bevolking ze niet kan kopen. Dat is geen gezonde toestand en dus moet daar verandering in komen. Maar hoe? Dat geheim zal de „Groene“ ons openbaren in een beschouwing over „De achtergrond van de prijs-politiek“.

Daartoe wijdt de schrijver ons eerst in de geheimenissen van de bedrijfsleer. Hij spreekt over het noodzakelijke evenwicht tussen de onkosten van het bedrijf en de opbrengst. Is de opbrengst te laag tegenover de onkosten, dan werkt het bedrijf met verlies, wat op de duur niet vol te houden is. Wel is het mogelijk, dat tijdelijk met verlies gewerkt wordt, maar:

„Op de duur moeten uit de opbrengst de onkosten bestreden worden. Is dat niet het geval, dan wordt met verlies gewerkt en de productie gaat stagneren... Een eerste voorwaarde voor een harmonisch prijzenstelsel is daarom, dat de productiekosten niet boven de opbrengst liggen“.

Met schuchterheid zouden we hier toch een bezwaar willen maken. Het komt ons namelijk voor, dat het in het bedrijfsleven niet gaat, om de onkosten goed te maken, maar om met winst te werken. Als er evenwicht tussen onkosten en opbrengst is, wordt het bedrijf stopgezet. Wordt er geen winst gemaakt, dan is het met de productie gedaan, al zijn de behoeften van de bevolking ook nog zo groot. En we vragen ons af: „Hoe komt het, dat „De Groene“ niet over de noodzakelijkheid van winstvorming spreekt?“ Misschien wordt het ons straks duidelijk.

Ondertussen stelt „De Groene“ met voldoening vast, dat evenwicht tussen onkosten en opbrengst op het ogenblik gelukkig zo goed als bereikt is. Maar nu is het ongeluk, dat de prijzen daarbij zo hoog liggen, dat de lonen van de arbeiders niet toereikend zijn, om de goederen te kopen. Maar, hoewel de arbeidersbevolking de goederen niet kopen kan, worden ze toch gekocht. Want er is immers reeds een evenwicht tussen onkosten en opbrengst in de bedrijven? Hoe kan dat? Dat kan, doordat een zeer groot deel van de goederen niet op de Nederlandse markt komt, maar naar het buitenland verdwijnt en een ander deel verkocht wordt aan wat „het koopkrachtige publiek“ wordt genoemd. Dat wil zeggen: De bezittende

„volksribuun“ niet dulden, wiens stereotiepe, goedkope rethoriek de geestelijke ontwikkeling van de arbeiders in de weg staat. De grote orde van de dag eist duidelijke, geargumenteerde zakelijke uiteenzetting.

klasse en de beter betaalde lagen der bevolking hebben weer het eerste voor zichzelf gezorgd!

Dat volgt direct uit de beschouwingen van „De Groene“. Waarom trekt dit blad niet deze conclusie? We achten het niet netjes, dat de schrijver van dat artikel eerst de winst van de ondernemers zo gemoedelijk verdonkeremaant en daarna geen oog heeft voor het feit, dat de goed-betaalden zich als gebruikelijk weer het eerste hebben verzorgd.

Niettemin vindt „De Groene“ het toch geen gezonde toestand, dat de lonen van de grote massa zo laag zijn, dat niet in het levensonderhoud van de gezinnen kan worden voorzien. Er is geen evenwicht tussen de prijzen en de kosten van het levensonderhoud, wat dan genoemd wordt: „Er is dan iets fout in het prijzenstelsel“. Het is echter een moeilijk vraagstuk en „zulk een fout is niet op eenvoudige wijze te herstellen“. Want verhoogt men de lonen, dan worden de bedrijfskosten weer te hoog, zodat de prijzen weer moeten stijgen. Zo komt men er nooit uit. Dat wordt dus een hopeloze geschiedenis en daarom doet „De Groene“ ons een andere oplossing aan de hand. Geheel origineel is deze echter niet, want we meenen toch, dat we die oplossing reeds eerder hier of daar gelezen of gehoord hebben. Het is namelijk dit: De arbeiders moeten harder werken, zodat ze bij dezelfde lonen toch meer producten voortbrengen, terwijl ze heel weinig met materiaal moeten omgaan. De prijzen kunnen dan omlaag gaan. We zeiden reeds: geheel origineel lijkt het ons niet. En we hadden de oplossing nog beter kunnen waarderen, als kort en bondig gezegd werd: „Op het ogenblik werken jullie in hoofdzaak voor de uitvoer en voor de beter betaalde groepen van de bevolking en als jullie ook wat willen hebben, moet je maar harder werken“.

We vinden dat een zeer onsympathieke oplossing. Tenminste voor de arbeidersklasse. Voor de bezittende en voor de beter betaalde sociale lagen is het echter lang niet gek. Want een prijsverlaging door verhoogde arbeidsprestatie komt vooral ook aan deze lagen ten goede, die dan met haar grotere inkomens zich nog beter van alles kan voorzien. Zijn er geen andere oplossingen? Zijn er geen andere middelen, om de prijzen omlaag te krijgen? Zeker wel. En we willen er wel een paar noemen. Bijv.:

Afschaffing van de grondrente, dus van de pacht van de boeren. Dan snijdt het

mes van twee kanten. De parasieten van het grondkapitaal kunnen dan niet met niets doen aan de kost komen. Ze kunnen geen goederen uit de markt trekken, zodat meer voor de arbeidende bevolking overblijft. Dat zou zich uiteten in een verlaging van de prijzen van alle landbouw- en veeteeltproducten. Het belang van de bezittende klasse verhindert hier echter een werkelijke daling van de goederenprijzen.

Afschaffing van het huizenbezit en beheer van de huizen door organisatie's van huurders, waarbij het winst- of rentebeginsel vervalt. De parasieten van de woningbouw-maatschappijen, die met niets doen aan een rijk bestaan komen, zullen zelf moeten werken voor de kost. De huren zouden daarmee aanzienlijk kunnen worden verlaagd, de „prijs“ van de woningen zou sterk dalen. Maar het belang van de bezittende klasse verhindert hier een werkelijke prijsdaling.

Afschaffing van alle indirecte belastingen, zoals omzetbelasting en de belasting op de levensmiddelen. Dit zou een zeer aanlijke prijsdaling tengevolge hebben. Het is juist de arbeidende bevolking, die door deze belastingen getroffen wordt. Aan deze belastingen offeren arbeiders met de lage lonen een veel groter deel van hun inkomen, dan de goed-betaalden. De indirecte belastingen vormen een van de schandigste methoden, om de armste sociale lagen uit te plunderen. De staat verklaart echter, de inkomsten van deze belastingen niet te kunnen mis-

sen. Waarom niet? Omdat van alle staatsinkomsten 60% besteed wordt aan militaire uitgaven en er verder waarschijnlijk ongeveer 20% verdwijnt aan het betalen van rente en aflossingen op de staatsschulden. Dat betekent, dat het belang van de bezittende klassen hier een werkelijke prijsdaling verhindert.

Afschaffing van de uitkering van dividenden aan aandeelhouders, die met niets doen aan de kost komen. Het couponnetjesknippen moet als een onzedelijke bezigheid worden gebrandmerkt, omdat het de welvaart van de bevolking in de weg staat. Het belang van de bezittende klasse verhindert een werkelijke prijsdaling.

We willen het hierbij laten. Grappig is het, als „De Groene“ hier van „een fout in het prijzenstelsel“ spreekt, terwijl het klaarblijkelijk een „fout“ in de productiewijze is. Het wordt nu ook duidelijk, waarom „De Groene“ bij zijn beschouwingen de winst verdonkeremaant. Want het blijkt, dat de winst in zijn verschillende vormen ten goede komt aan de bezittende klasse en dat deze winst juist de grote hinderpaal voor een werkelijke prijsdaling is. De schrijver in het groene weekblad heeft daar echter geen oog voor en weet ons alleen te vertellen, dat we harder moeten werken, opdat het maatschappelijk schandaal van het uitbuiten van de massa der bevolking ten bate van de bezittende klasse kan voortgaan.

Stakingsherdenking

De Communistenbond „Spartacus“ had op 25 Febr. een herdenkingsvergadering georganiseerd te Amsterdam, de haard van het eerste grote verzet tegen de terreur en de uitbuiting door de Duitse bezetting. De met rode spandoeken versierde zaal was goed bezet en de verschillende sprekers, die de betekenis van de Februaristakingen van verschillende kant belichtten werden aandachtig gevolgd.

Na de opening van de vergadering door den voorzitter kreeg allereerst een bekende strijdmakker van Sneevliet het woord, de enige strijdmakker, die uit de toenmalige strijtleiding het leven wist te redden, en die ook na de val van de makkers een zeer belangrijke rol in het illegale werk bleef spelen. Hij bracht enkele momenten uit deze strijd in herinnering, waarbij hij de aandacht richtte op het feit, dat de eerste strijd van de Duitsers niet tegen de bezittende klasse gericht was, maar tegen de strijdende arbeidersbeweging, zodat onze makkers onder de eerste slachtoffers geteld werden. Spartacus viel als een van de eersten. Spreker bracht tegelijk hulde aan vele arbeiders van de toenmalige C.P.N., die reeds direct deelnamen aan de strijd, die de moed hadden tegen de leiding van hun organisatie in te gaan, toen Rusland nog met Duitsland samenwerkte.

De tweede spreker begon met het aan-

halen van een uitspraak uit het boek van Malreau „De Veroveraars“, waarin een Chinese anarchist zegt: „Voor mij zijn er twee klassen, de ellendigen en de anderen“. Deze ellendigen zijn over heel de aarde, ze zijn verbonden door hun lot. En diep in hen leeft het besef van deze verbondenheid, al komt ze nu nog slechts sporadisch voor de dag. Zo kwam ook in de Februari-dagen deze verbondenheid onder de druk en de nood, de verontwaardiging over de terreur, deze verbondenheid plotseling in alle felheid te voorschijn. En dergelijke gebeurtenissen vormen daarom een van de hoogtepunten in ons leven. En al moge er nu ook met nationale vlaggen gezwaaid worden, toch weten wij, dat daaronder toch ook dat andere leeft, het besef van de solidariteit met elkaar.

We horen nog al eens het verwijt, dat „Spartacus“ geen blij perspectief van de toekomst geeft, dat „Spartacus“ altijd somber is. Maar de toestand is nu eenmaal niet anders. Als de arbeiders het kapitalisme geen halt weet toe te roepen, bedreigt het de bevolkingen met grotere verslaving dan ze ooit hebben gekend. Het kapitalisme is niet vreedzaam, doch maakt zich gereed tot nieuwe oorlog. En het kapitalisme zal zich bij het doorzetten van haar machtpolitiek van dezelfde middelen bedienen, als de Duitsers met de Joden hebben gedaan.

Daarom is „Spartacus“ somber. En daarom trachten we de geest van „Spartacus“ vaardig te maken over de arbeidersklasse. Niet omdat Spartacus een aanvoerder was van de opstandige slaven, in het oude Rome, maar omdat hij hun leerde, zelf een einde aan hun slavenbestaan te maken. Daarom is Spartacus voor ons het eerste teken van opkomend revolutionair leven, het veroveren van een stukje eigen macht. En in deze zin willen we de Februari-staking herdenken. Herdenken is hier geen sentimentaliteit, maar opnieuw en verder denken. Toen de arbeiders hun verzet begonnen, konden ze zich niet bewegen in de oude vormen van de vroegere vakbeweging of van politieke partijen, maar ze waren op zichzelf aangewezen. Waar ze vroeger door de grote organisatie's tot actie werden opgeroepen, daar moesten ze nu naar eigen inzicht en wil handelen. En dit is het grote, blijvende moment in deze beweging, al kan het weer tijdelijk in diepte van onderbewustzijn verzinken. De grote les hebben we echter gehad.

De maatregelen, die het kapitaal nu doorvoert, de registratie van alle mensen, het vastleggen van het hongerbestaan door de organisaties voor het kapitaal, de nieuwe staats-economie, het leidt alles tot wat we als fascisme hebben leren kennen. In deze tijd met massamoord van wereldoorlog zullen we ons de les herinneren, zullen we de Februari-staking herdenken, opnieuw en verder denken. Het verder denken betekent hier, dat we nu reeds de voorwaarden moeten scheppen tot krachtig klasseverzet, uitgaande van de bedrijfspersonelen. De Spartacus-geest moet in de bedrijven en overal moeten zijn, die met deze geest beziel zijn, in de bedrijven hun kernen maken, die als gist werken. Nu reeds moeten de kernen van bedrijf tot bedrijf hun contact zoeken, omdat het gaat om een kwestie van leven of dood. We moeten ons leren inschakelen in het grote verzet, dat reeds overal op de aarde aanwezig is, zij het bij de stakers van Bombay of bij de jongens op Celebes, of de stakers van Amerika. Dat is voor ons de betekenis van het opnieuw en verder denken van de Februari-staking.

De derde spreker, Tjeerd Woudstra, herinnerde er aan, dat we naast de Februaristakingen ook de stakingen naar aanleiding van het oproepen der militairen voor krijgsgesvangenschap en de spoorwegstaking binnen de gezichtskring moeten nemen. Want het gaat er bij al deze bewegingen om, dat altijd weer de arbeiders de spits moeten afbijten en de grote risico's

RELLETJES

Brits-Indische troepen in Bombay zijn in opstand gekomen, het personeel der marine-richtingen staakt, bombardementsvliegtuigen en troepen der Engelse „arbeiders“-regering zijn in actie, honderden doden en gewonden, 300.000 arbeiders zijn in staking gegaan. Hoe de minister-socialisten in Engeland deze gebeurtenissen betitelen weten we niet, maar het blad van onze aanstaande minister-communisten (tenminste in hope) begint het bericht over de actie der havenarbeiders en de 300.000 stakers met deze woorden: „In het havengebied van Bombay kwamen opnieuw relletjes voor...“

van de strijd op zich nemen. In deze tijden hebben we gezien, dat we tot iets in staat zijn, dat we zelf een macht kunnen vormen. Als we over het zelf doen der arbeiders spreken, haalt de burgerij minachtend de schouders op. Maar nu weten we, dat het kan. De praktijk heeft het getoond. Het gaat er om, of de verzetsgeest voldoende vaardig over ons is. Het is gebleken, dat ongelof in eigen kracht onze grootste vijand is.

De arbeiders bijten de spits af. Hier gaat het om een solidariteit van de uitgebuitene.

Toen de terreur op de Joden begon en de Joden zich heldhaftig verzetten, kwamen der verdrukten. En die solidariteit golfde klasse Asscher en Cohen de Joden oproepen het verzet te staken en de „wapens” in te leveren, terwijl de mannen en vrouwen uit de Jordaan en van Kattenburg een levende, beschermende muur om de Joden vormden. Dat was de solidariteit der verdrukten. En die solidariteit golfde weldra in de staking in Amsterdam, Den Haag, Hilversum, de Zaanstreek. En hoewel de staking aanvankelijk als 24-urige protest-beweging bedoeld was, werd ze tot 2 maal 24 uur verlengd. En niet Rauter beëindigde de staking door zijn aangekondigde terreur, maar de massa's zelf beëindigden haar in gesloten formatie, omdat ze wist niet tegen de enorme macht van het militaire geweld opgewassen te zijn.

Vervolgens behandelde de spreker de huidige toestand, die voor de arbeidersklasse niet veel goeds belooft. Want de z.g. „democratische” bourgeoisie is geen haar beter dan de Duitse. Want wel spreekt de bourgeoisie nu schande over de concentratiekampen van de Duitsers, maar het is een feit, dat de kampen in Westerbork en in de Wieringermeer reeds door de Nederlandse bourgeoisie waren gebouwd en de Duitsers die alleen hadden over te nemen. En als de Nederlandse bourgeoisie schande spreekt over het bombardement van Rotterdam, dan denken we aan de „democratische” uitroeiing van Bekassi. En dan denken we aan de beloften van onafhankelijkheid van Indonesië na de eerste wereldoorlog en aan wat daarvan is terecht gekomen: de concentratiekampen van Digoel, waar de „oppositie” door de malaria „democratisch” werd uitgeroeid.

We weten, dat de overwinnaars nu onderling krakelen over het verdelen van de buit. En we weten ook, waar dit heen leidt. We weten ook, wie het gelag betaalt. Maar tegelijk weten we, dat dit spel van de machtigen niet ongestoord kan voortgaan, dat het zelfvertrouwen van de arbeidersmassa's weer terug moet keren, moge het korter of langer duren. Maar het verzet is tenslotte onvermijdelijk. Dat is, dat de geest van Spartacus weer vaardig wordt over de massa's. Daaraan moeten we nu denken. Nu en morgen en dag en nacht. En wij moeten die geest van Spartacus uitdragen over alle grenzen, omdat de geest van Spartacus geen grenzen kent. Nieuwe strijd eist nieuwe vormen van strijd en nieuwe vormen van organisatie, strijd en organisatie door alle grenzen

Waterlooplein 1946....

Omvergehaalde huizen, ruïnes. Eens heeft er 'n levendig, nijverig volk gewoond. Het Waterlooplein was het drukke centrum van Amsterdams kleinhandel. De man en de vrouw met de smalle beurs kon er goed terecht en er was letterlijk alles te koop. Fruit en vis, manufacturen en allerhand huishoudelijk goed; tweedehands kleding en al wat er maar tweedehands in een grote stad wordt aangeboden. Hoeveel ar-

beiders en arbeidersvrouwen hebben zich niet tegoed gedaan aan een beker „hete bonen”, aan 'n gekookt eitje en 'n ijswafel van 'n stuiver of 'n dub, 'n kop kokende chocolade met een tompoes. Hoeveel luisterden niet met 'n glimlach, 'n goedmoedige glimlach, naar de typische roep van den kleinen koopman, de olijke zwart-harige, die met een kernachtige, vrolijke kwinkslag zijn waar wist te slijten.

Enige fragmenten uit: „10 P.K. Het leven der Auto's” door Ilja Ehrenburg.

Uitgegeven door W. de Haan, Utrecht

Dit boek is geen roman in de gewone zin van het woord. Het leven der Citroën auto's. En aan dat leven, geketend door de lopende band, het leven der mensen. Hun leven en hun dood. Geen wereldschokkende gebeurtenissen, maar het „gewone” proces van de moderne industrie, van vele kanten belicht. De productie der auto's, van de rubber, de benzine; het gevecht om de aandelen aan de beurs. De strijd van de eigenaars tegen de arbeiders. De strijd om de winst.

„Lange rijen arbeiders. Dezen brengen de moer aan, genen schroeven haar vast, derden klinken de spatborden, vierden moffelen de velgen, vijften smeden de assen. De mens heft zijn hand omhoog en laat haar weer zakken. Voor dit boutje is hem precies veertig seconden toegemeten. De machine snelt voort. Er valt met haar niet te spreken.

De arbeider weet niet, wat een auto is. Hij weet niet, wat een motor is. Hij neemt een bout en schroeft de moer vast. In de opgeheven hand van zijn buurman wacht reeds de klinkhamer. Verliest hij tien seconden, dan gaat de machine verder. Hij blijft dan met een bout en zijn loonkorting zitten. Tien seconden — het is zeer veel en het is zeer weinig. — In tien seconden kan men zich zijn hele leven herinneren en men kan geen tijd genoeg hebben om adem te scheppen. Hij moet de bout nemen en de moer erop schroeven. Naar boven, naar rechts, een halve draai naar beneden. Hij doet dat honderden, duizenden malen. Hij doet dat zijn hele leven. Hij doet niets anders dan dat.

... De wielen haasten zich naar de chassiss toe. De mens neemt een wiel en stelt het. Een wiel. De ander — een ander. Zijn levensroeping is eenvoudig en plechtig: hij stelt het linker achterwiel, altijd het linker, altijd het achterwiel. Hij is eraan gewend, het rechterbeen te buigen. Het linkerbeen is onbewegelijk. Hij is gewend, het hoofd altijd naar rechts te draaien. Naar links kijkt hij nooit. Hij is geen mens meer. Hij is slechts een wiel — het linker achterwiel. De band echter beweegt zich voort.

... De mens buigt zich even: een moerschroef, een boutje. De band beweegt zich voort.

Hij is niet van zijde, hij is van ijzer. Het

Grepen uit de revinaire literatuur

is niet eens een band. Het is een keten. Het is een wonder der techniek, het is een overwinning van het verstand, het is de groei der dividenden en het is een gewone ijzeren keten, door haar zijn 25.000 gevangenen aan elkaar geketend.

... Pierre Chardain werkt in de montage-afdeling. Hij bevestigt de achterste wagenveren. In de hand heeft hij een ijzeren las. De chassis bewegen zich voort. Pierre Chardain heeft over een minuut en twaalf seconden te beschikken. Hij haakt de las vast. Hij werkt goed: hij heeft immers drie kinderen. Hij verdient 4 francs 75 centimes per uur. Hij wil meer verdienen. Hij wil een nieuw bed kopen. Hij droomt zelfs van een lichte woning: zijn ramen komen op een donkere binnenplaats uit en zijn jongste dochtertje, dat al vier jaar oud is, kan nog niet lopen. Hij droomt van veel dingen. Hij doet moeite de lassen vlugger vast te haken, hij wil tien of twintig seconden winnen.

Om een las vast te haken zijn vijf en vijftig seconden voldoende. Dat staat vast. Nu trekken langs Pierre zeventig chassis per uur. Hij ontvangt nog steeds hetzelfde: 4 francs, 75 centimes. Hij heeft geen bed gekocht. Zijn dochtertje is nog steeds niet begonnen te lopen... Hij zal vijf jaar te vroeg sterven. Daarom kost nu echter iedere auto 6 centimes goedkoper.

Jean Lebaque werkt in Suresnes. Hij vervaardigt scharnieren. Hij heeft een oude moeder en twee kinderen. Evenals Pierre droomt hij van vele dingen. Voor 100 scharnieren betaalt men hem 4 francs. Hij vergeet het leven. Hij geraakt in razernij. Hij is niet meer Jean Lebaque, die met dobbelstenen speelde en zijn kameraden uitlachte, neen, hij is een Amerikaanse machine. In plaats van 120 scharnieren per uur, vervaardigt hij 220. Wat zal hij de zijnen blij maken!

Doch neen — de auto moet goedkoper worden. Als Jean Lebaque de scharnieren vlugger vervaardigt, dan moet het vastgestelde stukloon herzien worden. In plaats van 4 francs ontvangt hij nu voor 100 stuks 2 francs 80. Hij probeert nog vlugger te arbeiden. 230. Doch neen, hij is toch geen Amerikaanse machine. Hij valt er bij neer. De arts zegt, dat het griep is. Hij weet, dat het wanhoop is. Hoe hard hij ook zwoegen zal, hij zal niet meer dan het vastgestelde minimum verdienen...

Voorbij, voor altijd voorbij dit fleurige, beweeglijke oude-stadsbeeld, waarachter de zorgen van de bewoners, die van de hand in de tand leefden, schuil gingen.

Men heeft de Joodse vrouwen en mannen en kinderen eerst getergd met anti-semitische W.A.-liedjes, leeghoofdig na-geaapt van het Nazi-krapuul. Nederlanders hebben ze daarna gemolesteerd en na, met bloede koppen teruggeslagen te zijn (hetgeen niet bepaald Joodse „lafheid” demonstreerde) hulp gehaald bij de Groene sadisten, die het moordenaarshandwerk

beter verstonden.

De buurtbewoners zijn gearresteerd, anderen later „gehaald” en in beestenwagens weggevoerd. Eéns heeft het Amsterdamse proletariaat en ook dat van enkele andere plaatsen buiten de hoofdstad, zich verenigd in een machtig protest: op 25 Februari 1941 lag het werk plat!

Onze Joodse bevolking is tóch verdwenen en met haar de bijzondere sfeer van het „Waterlooplein”. Nederlandse politie-beambten, tramconducteurs, treinpersoneel:

zwakke donderen van het na-oorlogse onweer, een herinnering aan het jaar negentien, toen de „Place de l'Opera” beefde en toen langs de dunne draden de schijnbaar zo onbewegelijke kapitalen naar het buitenland vluchtten.

Sindsdien zijn zes jaren voorbijgegaan... Heden haastte zich tevergeefs de dageraad, schreeuwde tevergeefs de sirenen, opende de poort tevergeefs haar muil. Heden is het niet Zondag en niet het einde van de wereld. De zwarte kalender krultekens eisen: vooruit! De machines zijn verontwaardigd:

— Vandaag is het Maandag. Jullie zijn gek!

— Cnitslag geven! De aanstichters grijpen!

— Hoort eens, jullie zijn geen kinderen. Jullie zijn verplicht te werken. Anders kunnen wij onze bestellingen niet uitvoeren. Tenslotte, jullie hebben gezinnen, jullie moeten eten...

— Wat is dat? Massahypnose? Luiheid? Omkoperij?

— Verbrijzelen! Smelten! Opnieuw gieten! Opdat er geen mensen zijn, doch tekens zonder pauzen... 800 wentelingen per seconde!

Er zwijgen de huizen. Er zwijgt de hele straat der Republiek, zoals de Jean Jaurèsstraat of de Carnotstraat...

Zij trekken nu door de lange straten. Voor sommige poorten blijven ze stilstaan en maken lawaai...

Carnotstraat. Beton. Grendels. Dat is de fabriek der „Maatschappij voor radiotechniek”. De poort is gesloten. Door het hek heen ziet men de lege binnenplaats. In de werkplaatsen arbeiden nog vrouwen, die te koppig zijn of te angstig. De menigte brult:

— Gooit het werk neer! Schaam jullie! Gelen!

De stemmen op straat worden steeds luid en harder. Lafaards! Verraders!... Lafosse (de ingenieur loopt de binnenplaats op en naar de brandkraan toe... Lafosse heeft zich misrekend: het water heeft het vuur nog slechts meer aangewakkerd. Nu is het den stakers ernst. Schouders dringen tegen het hek... Dat is nog iets anders dan de verzuimuren der arbeiders. Zij tellen velen! Zij hebben stenen!... Lafosse heeft een revolver in zijn zak... Dezen daar... Lafosse mikt, doch zijn hand beeft. Gemist! Stenen vliegen door het raam. Hij schiet weer. Dan weerklinkt, het brullen der menigte overstemmende, een eenzame schreeuw. Er schreeuwt een vrouw.

ze hebben meegeholpen met als enige „verantwoording”: angst voor eigen lot. Angst voor de gevolgen voor henzelf, van het niet opvolgen van de opdrachten der hogere ambtenaren, die „het zaakje” voor de Nazi's organiseerden. Geen verbod van „onze” regering over de Londense radio om de Nazi's te helpen bij hun acties tegen de Joodse landgenoten. Geen roerende of niet-roerende rede van Hare Majesteit... Ja, toen het kwaad geschied was kwam er een algemeen verbod „den vijand” hierbij ter zijde te staan. En velen die zelfs persoonlijk zich bezoeeld hebben met het bloed van hun Joodse landgenoten bezetten nog steeds de hoogste en verantwoordelijke functies in ons staatsbestel. We worden weer democratisch geregeerd!

Tussen de ruïnes van het Waterlooplein komen de stakers van 1941 aangemarcheerd, achter de vaandels van hun verenigingen, achter de borden die hun bedrijf vermelden. Op 'n enkele uitzondering na, onthouden bij de duizenden en duizenden demonstranten, de burgerlijke „cultuur”-verenigingen. De burgers demonstreren niet, maar ze zijn toch nieuwsgierig en het Waterlooplein is te klein om alle mensen, die ook 's willen kijken, te bevatten.

De koningin komt en het Wilhelmus klinkt door de luidsprekers. 'n Agent te paard zit, als uit hout gesneden, z'n in leer gestoken hand aan z'n politie-pet. Er wordt „oranje-nationaal” verkocht, of eigenlijk alleen maar aangeboden, want bijna niemand koopt zo'n strikje. Zoveel gevoel schijnen de nieuwsgierigen toch nog wel te bezitten dat ze er, uiterlijk althans geen feestdag van willen maken.

Er wordt gesproken door „autoriteiten”. Woorden achteraf, waar de daad onthoken heeft.

Na een half uur kunnen we die „nationale herdenking” niet meer aanzien. Ons hart is volgelopen bij de gedachte aan het vreselijke lot dat het Amsterdamse Joodse proletariaat heeft ondergaan. Geen uiterlijk vertoon, geen rouwbeklag, geen „moete redevoeringen” kunnen ons ook maar één van onze verloren klasgenoten en vrienden teruggeven.

Wij zijn stil naar huis gegaan, wetend dat de burgerij, die ook dit weer misbruikt, even-erge, zo niet ergere misdaden tegen de mensheid voorbereidt, of ze dit wil of niet. De afslachting der Joden is niet alleen het werk van de Neurenbergse beklagden geweest: zij, de kapitalistische heersers over de gehele wereld hebben dit mee helpen voorbereiden door hun steun, hun verdragen met de Nazi-regering, die toch niet anders was dan de vertegenwoordigster van hun Duitse klassegenoten.

En zonder dat wij er ons dit keer tegen kunnen verzetten, worden wij, overmeesterd door ons gevoel, een ogenblik pathetisch en denken: O, proletariaat, alleen op jou, alleen op jouw opstand is de hoop gevestigd van alle geslagenen en onderdrukten. Van jou alleen hangt het af of de mensheid ten gronde zal gaan of leven!

De E.V.C. en Staatskapitalisme

Er is dit blad reeds meermalen op gewezen, dat de tegenwoordige ontwikkeling van de maatschappij in staatskapitalistische richting op twee zeer verschillende wijzen beoordeeld wordt. Wij zien hierin een groei naar het fascisme, of het neofascisme zoals het ook wel wordt gezegd, dus tot grondiger uitbuiting van de bevolking en diepere verslaving, terwijl anderen hierin juist de weg naar de opheffing van de uitbuiting en naar de bevrijding van de mensheid menen te zien. Het verschil in beoordeling van de maatschappelijke ontwikkeling is dus wel heel grondig. En al naar gelang men de groeiende staatsmacht over bedrijfsleven en maatschappij als vijandige of als bevrijdende factor ziet, zal men deze nieuwe ontwikkeling bestrijden of ondersteunen.

Het valt niet te ontkennen, dat vergroting van de staatsmacht op nagenoeg alle gebieden van het maatschappelijk samenleven een gunstige weerklank vindt bij brede lagen der bevolking. Deze menen, dat de bezittende klasse voor een goed deel van haar vrijheid tot uitbuiting wordt beroofd en dat de staat dan als algemene verzorgingsstaat gaat optreden, zodat de sociale wetgeving de mensen kan verzorgen „van de wieg tot het graf“. De sociaaldemocratie in haar rechtse stroming als S.D.A.P. en in haar linkse stroming als Stalinistische partij benevens de vakbeweging waren en zijn de belangrijkste dragers van deze opvatting.

We kregen nu onlangs een uitgave van de E.V.C. in handen, getiteld: „De E.V.C. bouwt aan een nieuwe maatschappij“, waaruit blijkt, dat ook de E.V.C. door dezelfde gedachten gedragen wordt. De E.V.C. ziet geen groeiend fascisme in nieuwe vorm, maar ze meent, dat de sociaalistische maatschappij in aantocht is, waardoor we echter eerst door de periode van het staatskapitalisme heen moeten. Het staat er als volgt:

„Het nieuwe leven, dat op het punt staat geboren te worden, dat is de Socialistische Maatschappij, waar het winststelsel vervangen zal worden door een gemeenschapseconomie. Doch de socialisatie zal door nationalisatie van de bedrijven worden voorafgegaan, terwijl de weg naar gemeenschapseconomie geëffend zal worden door de invoering van een geleide economie“.

Het spreekt vanzelf, dat de hele politiek van de E.V.C. door deze opvatting bepaald moet worden. Er vloeit uit voort, dat het tegenwoordige systeem van Rijksbemiddelaars voor het vaststellen van de arbeidsvoorwaarden in deze tijd voor haar principiële juist is en dat ze de regering in haar strijd om de uitbreiding van de staatsmacht moet steunen. Er vloeit ook uit voort, dat de E.V.C. een wer-

kelijke strijd tegen deze staat, die immers het voorportaal van de socialistische samenleving moet zijn, uit de weg moet gaan. Er vloeit uit voort, dat de nieuwe opbouw naar krachten ondersteund moet worden, en dat stakingen een remmende invloed op de nieuwe ontwikkeling moeten hebben. Het kan ons dus niet verwonderen, als de E.V.C. in bedoelde brochure verlangt, dat de arbeiders hun kracht voor 100% aan de doorvoering van dit plan geven en dat „de E.V.C. deze plannen op elke wijze wettelijke wijze zal bevorderen“.

Het typische van dit boekje, dat toch een beginselverklaring van een strijdbaar organisatie wil zijn, is, dat er niet één enkel woord over de strijd van de arbeiders in te vinden is. Het spreekt wel van de samenwerking met de ondernemers en de regering. Het is alles gebaseerd op het georganiseerd overleg tussen kapitaal en arbeid. Een uitvoerige staalkaart van sociale hervormingen, van lonen, werktijden, staatspensioen, ziekteverzekering, vacantieregeling, medezeggenschap enz., wordt ons hier geboden. Maar omdat geen woord gerept wordt over de strijd functie van de arbeidersklasse, krijgt het geheel het karakter van een verlanglijstje, zoals alle partijen ons dat voorhouden. In dat opzicht trachten alle partijen elkaar altijd te overblijven, omdat het papier nu eenmaal erg geduldig is. En al die partijen, gebruiken die schone verlangens als verkiezingsreclame met de woorden „Breng onze partij aan de regering, dan voeren we ons mooie program door.“

Is het toevallig, dat er in deze brochure van de E.V.C., of in ieder geval van de top-leiding van de E.V.C., aan de strijd-functie van de arbeidersklasse geen voor-

Nationale Internationale

De Nederlandse leeuw sprong Zaterdagavond verschromt op; hij rees op zijn achterpoten om te zien wat er aan de hand was. Want een grote menigte drong die avond de Markthallen binnen, onder het spelen van de Internationale. Maar toen hij al die rood-wit-blauwe vlaggen zag, was hij gerust, ging gemakkelijk liggen en sliep weer in. Men zou gedacht hebben dat de revolutie er was. De vergadering werd geopend door het zingen van de Internationale en 30.000 aanwezigen zongen mee. Boven dit alles prijken de rood-wit-blauwe vlaggen, de oranje-wimpels waren vergeten. Ook H.M. was verhinderd, dit grootse schouwspel bij te wonen. Paul de Groot verzekerde de menigte dat de staking van Febr. '41 onder leiding van de C.P.N. tot stand kwam. Hij herachtte de gevallen kameraden in de concentratiekampen. Hij wekte de 30.000 aanwezigen op, te vechten voor vrede, vrijheid en welvaart. Hoe het er

den worden verspild? Volstrekt niet. Want het gaat er voor deze top-leiding immers om, dat tenminste voorlopig althans, aan de staat de voornaamste functie van de ordening moet toevallen? Het is daarom in de eerste plaats een kwestie van de mannen, die in de regering zitten en van de besturen der organisaties, die met het overleg zijn belast. In een dergelijke opvatting is nauwelijks ruimte voor het optreden der arbeidersklasse zelf, omdat de ze de politiek der „leidingen“ alleen maar zou kunnen doorkruisen. Daarom is het ook zo natuurlijk, dat de top-leiding van de E.V.C. zo ijverig overleg pleegt met de top-leiding van het N.V.V.: ze stoelen op dezelfde wortelen des geloofs. En dat geloof is, dat de leiders alles zijn en de massa gehoorzaam de leiding moet volgen. De leiders maken politiek en niet de massa. Het N.V.V. haat iedere beweging die van de massa uitgaat en heeft deze dan ook steeds in samenwerking met de staat bestreden. Voor wie in de staat de hefboom voor het socialisme ziet, spreekt dat meer of minder vanzelf. Dat is ook de verklaring voor het feit, dat de Stalinistische partijen zich tegenwoordig de uitgesproken tegenstanders verklaren van grotere stakingsbewegingen, die buiten het organisatorische raam van de vakverenigingen verlopen. De Engelse Stalinisten verklaarden zich tegen de 30.000 Engelse stakers in de havens en toen in Noord-Frankrijk een staking onder de mijnwerkers was uitgebroken, snelde de bekende leider der Franse Stalinisten Thorez, naar het stakingsgebied met de eis, dat de staking ogenblikkelijk moest worden opgeheven. Want, zei hij, „we moeten de productietoelagen winnen, zoals we de oorlog gewonnen hebben“. En de mijnwerkers waren dom genoeg, op de argumenten van deze stakingsbreker in te gaan. Toen Paul de Groot zich op het laatst gehouden congres van de Stalinisten zich tegen wilde stakingen verklaarde, was dit niet anders

met die drie dingen werkelijk in de wereld bijstaat, kregen we niet te horen. Dat de Russische grenzen zo zwaar worden versterkt, vertelde hij maar wijselijk niet. Ook Gerben Wagenaar maakte zich vreselijk moe. Het fascisme moet verslagen worden. Hoe? Dat vertelde hij niet. De bevrijding der arbeiders is het werk van de C.P.-ministers. Zo zeide hij het niet, maar daar kwam het op neer. Daarna maakte Martin Vlaar zich erg druk. Hij hield maar niet op met reclame te maken met het concentratiekamp. Onder de tonen van de Internationale werd de vergadering gesloten. De rode vlaggen werden gebruikt om er de collecte voor de verkiezingen in op te vangen.

De Nederlandse leeuw keek de kudde eens na en dacht: Je Maintiendrai, gelukkig dat ze zelf niet begrijpen wat ze zingen. De markthallen stroomden weer leeg.

an het directe gevolg van de opvatting, dat de tegenwoordige gang naar de kapitalistische geleide economie en de daarmee verbonden toename van de staatsmacht en stap in de richting van een socialistische maatschappij is.

Yu kan men natuurlijk zeggen, dat de E.V.C. niet verantwoordelijk te stellen is voor de stakingsbrekers-politiek van de Stalinisten, de S.D.A.P. en het N.V.V. Dat is ongetwijfeld juist. Maar in de E.V.C. heeft zich dezelfde strekking al in verschillende kleinere conflicten geopenbaard. En het is onze vaste overtuiging, dat de top-leiding van de E.V.C. dezelfde koers wil varen, omdat ze, krachten die uitgegeven brochure, eveneens de staat als de hefboom voor het socialisme ziet. En tevens, omdat ze geen woord aan de strijd der arbeiders verspilt, doch geheel op de samenwerking van de „instanties“ werkt.

Toch wordt er in de brochure wel over de taak der arbeiders gesproken. Het is echter een zeer vreedzame en ze wordt in de „medezeggenschap“ uitgedrukt. De nieuwe geleide economie moet snel worden opgebouwd en we moeten al onze krachten er aan geven. Vanuit ieder bedrijfspersoneel moet een „productiecomité“ worden samengesteld voor „samenwerking met de leiding“, zodat de bevolking ook op de productie kan toe-

Zelf-organisatie

De Amsterdamse havenarbeiders en wellicht ook de Rotterdamse, zijn „verblijd“ met een blaadje genaamd „Bedrijfsnieuws voor Haven en Transport“. Uitgave C.P.N. (De Waarheid). Welke betekenis moet daaraan gehecht worden? Het is algemeen bekend, dat juist de havenarbeiders op het gebied van georganiseerde strijd altijd een vooraanstaande plaats innamen. Vaak moesten zij door hun optreden het spit afbijten voor het gehele bedrijfsleven en werd b.v. het loon van de gemeente-arbeiders mee bepaald door wat de havenarbeiders in en door de strijd wisten te veroveren.

Ook nu, na de bezetting, hebben de havenarbeiders blijk gegeven, het strijden niet verleerd te hebben en nog steeds op de bres te staan voor betere levensvoorwaarden. Heeft dit nieuwe krantje „Bedrijfsnieuws“ dan tot taak, deze strijdbaarheid van de havenarbeiders nog te vergroten? Hen de weg aan te geven om in strijdeenheid, verbonden met de maats uit de andere bedrijven, kracht bij te zetten om de eisen die zij reeds maanden geleden hebben opgesteld, ingewilligd te krijgen? Zijn de havenarbeiders zo strijdloos, dat de C.P.N. nu een handje moet komen helpen? De afgelopen maanden hebben ons op dit punt wel wat anders te zien gegeven. Het waren juist de havenarbeiders die, geleerd door de ervaring, het wapen van de staking het best wisten te hanteren.

zien en er leiding aan kan geven. Zo moeten alle metaalbedrijven bijv. te zamen een Landelijke Economische Raad kiezen. En de vertegenwoordigers van de Landelijke Economische Raden, worden dan in een Nationale Economische Raad ondergebracht, zodat alle takken van bedrijf heel Nederland hun invloed op het bedrijfsleven van heel Nederland kunnen uitoefenen. Men zou het een Economisch Parlement kunnen noemen. En de Nationale Raad „zal met de regering overleg moeten plegen over het te voeren beleid in het bedrijfsleven“.

Van verdere kritiek op deze brochure moeten we hier afzien. Laat ons zeggen, dat we de arbeiders van de E.V.C. met dit geschrift over de opbouw van de staatskapitalistische ordening niet kunnen feliciteren. Want het is duidelijk, dat de top-leiding de nu nog aanwezige strijdwil van de arbeiders wil ombuigen tot het „georganiseerd overleg“, zoals we dat reeds vóór deze oorlog tot onze grote schade hebben leren kennen bij het N.V.V. Slaagt de top-leiding er in, haar opvattingen omtrent de „opbouw“ door te zetten, dan zal het niet lang duren, of de stakingen zullen buiten de E.V.C. gaan verlopen, zoals ze vroeger reeds buiten het N.V.V. en de andere vakbeweging om verliepen. Dat wil zeggen: „de E.V.C. kan dan geen strijdorgaan van de arbeidersklasse zijn“.

Dat zal dan ook de reden zijn, waarom de C.P.N. nu in de haven met een 14-daags blaadje komt. Niet om de havenarbeiders te leren, het wapen van de staking nog beter te hanteren, maar om, net als de andere partijen die op ministerposten azen, de bedrijfsvrede te verzekeren. Wanneer haar (de C.P.N.) dit lukt, des te groter de mogelijkheid in aanmerking te komen voor dergelijke functies. Daarom moet de C.P.N. met een bedrijfskrant komen, en juist bij de havenarbeiders, omdat zij een van de meest radicale groepen is onder de arbeiders in het algemeen. Het is haar taak, de arbeiders groter verantwoordelijkheid bij te brengen voor het slagen van de kapitalistische opbouw. Het volgende citaat uit „Bedrijfsnieuws“ laat aan duidelijkheid niets te wensen over.

„Op hen (de havenarbeiders) rust een zeer grote verantwoordelijkheid bij de opbouw van Nederland. Welnu, jullie eigen krant, kameraden, (Bedrijfsnieuws) zal je daarbij een belangrijke steun zijn“.

Dat eigene van die „eigen krant“ moeten de kameraden nu maar niet al te letterlijk nemen. Maar wat betekent de verschijning van dit C.P.N.-blaadje? Het is de E.V.C.-leiding slechts zeer ten dele gelukt, de steeds weer opkomende strijdwil onder de havenarbeiders zo te dempen en af te buigen, dat de aandacht en de beslissing over wat er met de lonen

en arbeidsvoorwaarden zal gebeuren, verlegd is naar de conferentietafels met de ondernemer. Er is onder de arbeiders een groeiend wantrouwen, door de ervaring van de laatste tijd nog versterkt. Dus komen nu ook de „vrienden“ van de C.P.N. in actie, om zodoende van twee kanten de havenarbeiders de nodige verantwoordelijkheid voor de kapitalistische opbouw bij te brengen. Hier volgt nog een citaat uit het krantje:

„Er bestaat in ons orgaan (Bedrijfsnieuws) de mogelijkheid om te discussiëren over allerlei problemen die verband houden met de wederopbouw van ons vaderland“.

Zo, daar moeten de havenarbeiders het mee doen. Ze hebben mooie vooruitzichten. Door bijdragen kunnen ze de redactie van Bedrijfsnieuws en door hard werken en niet staken (om godswil niet staken) kunnen ze het vaderland er bovenop helpen.

Wij geloven niet, dat de havenarbeiders hierop zullen invliegen. Zij hebben door de strijdervaring teveel geleerd, dan dat deze kunstjes kunnen gelukken. De weg die zal moeten worden ingeslagen, is de weg die de eenheid van de havenarbeiders brengt. Een havenkrant is goed, maar die moet uitgegeven en verzorgd worden door de havenarbeiders zelf, en onder hun controle staan. Een krant die de voorbereiding en organiseren van de gemeenschappelijke strijd wil en kan helpen, niet een die hen van strijd wil terughouden en de frasen van kapitalistische opbouw en herstel rondstrooit.

Niet alleen plaatselijk, maar ook landelijk moet het havenproletariaat zich aaneensluiten, zich klaar maken om ook buiten de grenzen de gemeenschappelijke strijd tegen het internationaal georganiseerd havenkapitaal te kunnen opnemen. En om, als havenarbeiders, als één bedrijfsorganisatie van de havenwerkers, een beroep te doen op de grote massa in de andere bedrijven, om samen georganiseerd, de strijd tegen honger, gebrek en herstel van de uitbuitersmacht op arbeiderskosten, te voeren.

OOK GELIKWIDEERD?

In „De Waarheid“ van 23 Febr. vinden we een uittreksel van de dagorder die maarschalk Stalin, namens de Russische regering en de Communistische Partij uitgaaf bij de 28ste verjaardag van het Rode leger. Soldaten, officieren en generaals worden de dank gebracht van het vaderland, arbeiders, boeren en intellectuelen ontvangen de dank van het leger, de communistische partij heeft de dank verdiend van allen en het stuk eindigt met de order tot het afvuren van saluutschoten in verschillende grote steden, en een „lang leve ons machtige vaderland“. Alles precies zoals men het van Stalin mag verwachten, er is geen woord communisme bij, behalve dan de naam van de partij. Maar de oudere lezers van „De Waarheid“, zij die zich de geschiedenis van de Russische revolutie van 1917 herinneren, zullen in die opsomming van Stalin toch iets gemist hebben. Waarom noemde hij de sovjets niet? De raden der bedrijfsarbeiders en boeren, die men ons telkens vertelde dat nog bestonden, zijn die nu eigenlijk ook op papier en voor parade-gelegenheden gelijkwideerd?

TWEE DICHTBUNDELS

„Verboden Nadruk" door Max Schuchart, uitgegeven door „De Boekerij", Schiedam, 1945.

„Unser Lied" (Ons lied), verzameld, gedrukt en geïllustreerd door een aantal Duitse krijgsgevangenen in Engeland, 12 Dec. 1945.

Twee dichtbundels liggen voor ons. Beide zijn verschenen in 1945. Het eerste: „Verboden nadruk", werd ons door de uitgeverij ter recensie gezonden, het tweede: „Ons lied" werd ons toegezonden door een Duitsers kamerad, die hier voor de oorlog als emigrant leefde, tijdens de bezetting door de Duitse politie gearresteerd werd, naar een Duits concentratiekamp overgebracht en van daaruit in het Duitse leger werd ingelijfd. Na veertien dagen wist hij over te lopen naar de Engelsen. Waarna hij als krijgsgevangene naar Engeland werd overgebracht. Vanuit het krijgsgevangenenkamp ontvingen wij zijn eerste teken van leven.

Het is niet toevallig, dat wij de twee dichtbundels tegelijk in ons blad bespreken. Het eerste is van een Hollandsen „dichter" (in zijn versen noemt hij zichzelf soms zo) en het tweede is van Duitse soldaten, „moffen" genoemd door de gehele burgerlijke pers. Als het tweede bundeltje er niet geweest was, dan zouden we het eerste de moeite van het bespreken niet waard gevonden hebben.

Het voorwoord van het eerste boekje bevat een soort verontschuldiging. De versen waren gebundeld voor de „wereldschokkende gebeurtenissen" plaats grepen. De „cynische" mentaliteit, die uit de versen spreekt, is niet meer geheel van den dichter. Onder dit voorbehoud laat hij zijn „geestelijken op de welwillende mensheid los".

Er is inderdaad heel wat welwillendheid voor nodig, om deze versjes tot het laatste toe uit te lezen. En ons schijnt dit niet alleen het geval nu, na de oorlog, maar ook vroeger, voor de oorlog. Of de dichter ons in m'n of meer geslaagde rijmen vertelt, dat zijn verliefdheid van het moment uitgaat naar een barmhertige, een circus-idee, of een gefantaseerde Spaanse schone; hoe en met wie hij zijn nacht gaarne zou doorbrengen: of hij zegt, na de dood heerlijk warm naar de hel te gaan, of dat hij „zijn lijk een school wil vermaken", het een en ander is niet in staat onze interesse, en wij menen, wiens interesse dan ook te wekken. Geheel van de inhoud afgezien, hebben wij ook nergens in zijn taal een sprankje van werkelijke schoonheid kunnen ontdekken. Niets dan een aanneerij van kwasi-septische opmerkingen, aanstellerig en onecht. En ook al vindt hij zichzelf — zijn enige ernstige mening — het belangrijkste g'aanspunt in het heelal, wij vinden, dat hij maar op moest houden met dichten. Want de uitgave is zonde van het goede papier.

Het voorwoord van het tweede bundeltje vertelt ons, hoe d't is ontstaan in de, zoals het genoemd wordt, „vrijwillig-onvrijwillige vrijheid" van het kamp, waarin de krijgsgevangenen, na 12 jaar zwijgen in Hitler-Duitsland, regel voor regel,

ADRESVERANDERING

Met ingang van heden is de Uitgeverij „de Vlam" gevestigd Trouwingstr. 8 Amsterdam (West 2)

Alle correspondentie voor de administratie van het week- of maandblad „Spartacus" moeten naar b.n. adres worden gestuurd.

Het Gironummer blijft onveranderd 168797 ten name van „de Vlam" Trouwingstraat 8 Amsterdam (West 2)

soms woord voor woord, de oude strijdliederen weer uit hun geheugen te voorschijn haalden en deze zingen konden. Enigen bundelden de versen, het verzamelen was collectief werk. 140 exemplaren werden door één van de krijgsgevangenen gedrukt, een ander maakte er de houtsneden bij, weer een ander bord de boekjes. Vier kameraden zochten de liederen uit en ontwierpen de uitgave en de band.

„...maar hiervan zijn we zeker", zegt het voorwoord o.a., „dat we op de weg naar een nieuwe wereld — onze wereld — naast de oude liederen ook nieuwe zullen vinden."

Het bundeltje bevat een schat van Duitse revolutionaire liederen, oorspronkelijke en vertaald. Het eerste lied is: „Het lied van korendragers", ontstaan in Egypte, 1600 jaar voor het begin van onze jaartelling. Hier volgt de Hollandse (vrije) vertaling:

Garven en blanke aren
dragen we dag na dag.
Alle schuren zijn vol,
alle schepen gevuld.
Reeds puit graan over boord
maar r'ien drijft ons en drijft.
Hong'rend gaan we gebukt.
Onze ruggen van brons
onze harten van brons
dragen dag na dag.

Er is een lied uit de Duitse boerenoorlog, „de eerste poging tot een sociale revolutie in Duitsland omstreeks 1525", zoals het onderschrift luidt. Het is een primitief lied, dat de strijd en de nederlaag van de boeren tegen de landheren en de kerk weergeeft. Ieder couplet eindigt met de regel: „zet de rode vaah op het dak van den Heer". Dan het prachtig Russisch-Poolse strijdlid, in 1880 gedicht, dat vele revolutionaire arbeiders hier wel kennen en waarvan wij een deel van het laatste couplet hier laten volgen:

„ellende en honger brengen ons ten verderve,
tegen de vijand roept menend de nood....
Op dan, verheft je broeders, genoten
grijpt de wapens en sluit je aanen.
Op nu tot de bloedige, heilige strijd,
bedwing je vijanden, arbeidersvolk.
Op de barricaden, op de barricaden!
Bestorm de wereld, arbeidersvolk."

Er is het door Rosa Luxemburg in het Duits vertaalde „Pools arbeiderslied" uit 1881, waarvan de laatste regels luiden:

„rood is het doek, dat wij onttollen,
Kleef niet het bloed van het volk daaraan?"

Er is een Engels arbeiderslied met het refrein: „Voorwaarts is de grote leuze, vrijheid of de dood"

er zijn partijliederen en revolutie-liederen. Het is een blik in het verleden van de „arbeidersbeweging. Een herinnering en meer dan dat. Wij vinden het „Broeders, op naar de zon, naar de vrijheid" en het lied uit 1708: „De gedachten zijn vrij". En het ontroerend schone, revolutionaire lied, dat gezongen werd bij het graf van de slachtoffers van de Russische revolutie van 1905, „Onsterflijke offers". Het lied, dat ons zo sterk aangreep bij de vertoing van de film „Potemkin". Er zijn liederen uit de oude jeugdbeweging, en een „lied van de arbeiders van Wenen". Er zijn liederen, die we ons herinneren uit de tijd, dat Ernst Busch ze voor de V.A.R.A. zong: „Lied van de mijnwerkers" en „Rode melodie", waaronder de kameraden gedrukt hebben: „Gebrekking in koor gezongen op de eerste Mei 1945 in Engeland". Er komen in voor: „Het solidariteitslied", „Het lied van de zakkendragers" en „Het lied van de katepukkers", de „Internationale" en de „Veensoldaten", gemaakt en gezongen door Duitse arbeiders in het concentratiekamp „Burgemoor" in 1933 (waaraan zeker sommige samenstellers wel een herinnering zullen hebben), dat in deze periode nieuwe poëzie zal ontstaan. Wij stellen tegenover elkaar, wat de burgermaatschappij met haar vermeende „idealen" ons

te bieden heeft (het eerste bundeltje) en wat gevangen Duitse soldaten, door de gehele burgerlijke wereld van links naar rechts aangewezen als de „schuldigen" aan fascisme en oorlog, als diegenen die „betalen" moeten, onder gedichten verstaan.

Veel van wat het boekje bevat, is voor de strijd onbruikbaar geworden. Geschreven en gezongen een tijd, dat de strijd tegen de kapitalisten een andere was dan die van dit ogenblik tegen het wereldkapitaal. Vele gedichten getuigen van illusies, waarvan twee wereldoorlogen en de inschakeling hierin van de grote partijen, de revolutionaire arbeiders van nu genezen hebben. Maar veel waardevols ook, dat blijft.

Er zullen nieuwe liederen gemaakt worden, als de strijd opnieuw losbreekt. Er zullen nieuwe woorden en nieuwe melodiën gevonden worden, die de strijd van de arbeiderspartij verleggen naar de strijd en de macht van onze klasse zelf. Als het gevecht zo groot, zo massaal en met dat zelfbewustzijn van eigen kracht gevoerd wordt.

V.S.V.-Vergaderingen

Hilversum.

Spartacus-lezers, iedere Vrijdagavond worden belangrijke onderwerpen behandeld in „Ons Gebouw" Havenstraat, aanvang 8 uur. Discussie vrij.

Leeuwarden.

Spartacus-lesers, houdt de avond van 9 Maart vrij voor een zeer belangrijk onderwerp.

Amsterdam-Oost, roept haar leden en lezers op voor een bespreking, om te komen tot een werkersgroep, op Maandag 4 Maart, in gebouw „De Tunnel", Boerestraat 4. Aanvang 8 uur.

Onderwerp: Hoe ontwikkelen wij de grootst mogelijke activiteit?

Spartacuslezers

van geheel Amsterdam

Op Zondag 17 Maart organiseerd de V.S.V.-Amsterdam een filmochtend met medewerking van een mandoline orkest. Vertoond zal worden de film

400 miljoen

Bestel nu reeds uw kaarten bij de bezorgers of bij ons, telefoon 40860

Prijs 0.80, alles inh. Bijzonderheden volgen

Vreedzame Ontwikkeling

In zijn dagorder aan het Rode Leger, zegt Stalin, dat de Sovjet-Unie thans een periode van vreedzame ontwikkeling tegemoet treedt. Iets dergelijks zeggen de politieke maarschalken in alle landen tegen „hun" volk. Ze maken daarmee elkander niets wijs. De strijd om de peken in de zon, de versterking van de aanval- en de verdedigingsbases, de vernieuwing van het wapentuig, de bouw en de perfectionering van atoomwapens die een land in 24 uur totaal vernietigen, gaat sneller en uitgebreider voort dan alles wat de Tweede Wereldoorlog aan voorbereiding te zien gaf.

Wie wat wijs gemaakt wordt, dat zijn de miljoenen die de ellende van de oorlog hebben overleefd, die beloofd is dat zij na de oorlog werkelijk zouden kunnen leven en die nu gedrukt worden als s'aven te werken en als vechts'aven straks voor hun meesters te verrekken. Dagorders over vreedzame ontwikkeling, frasen over herstel en opbouw, frasen over vrede en welvaart, het zijn de blinddoeken die men de werkende mensheid voorbindt, die als arme beesten leven en als arme beesten moeten sterfen in de derde wereldoorlog.

9 Maart 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang No. 10

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS"

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Voord. adres: Beursstraat 17, A'dam-C.

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Amsterdam

Adms. administratie Trouwingstraat 8
Postgite 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam" — Amsterdam

De Spaanse Griep

Na de eerste wereldoorlog werden bijna alle landen van Europa geteisterd door een epidemie, die men „de Spaanse griep" noemde. Duizenden vielen ten offer aan deze ziekte, vooral jonge mensen, wier weerstandsvermogen verzwakt was ten gevolge van de ontberingen tijdens de oorlog.

Ook na de tweede wereldoorlog, waarin de burgerbevolking meer te lijden heeft gehad dan tijdens de eerste, constateert men verscheidene epidemische ziekten, welke verbreiding en hardnekkigheid zonder twijfel de gevolgen zijn van de slechte oorlogse- en na-oorlogse voeding. Tegenover dit lichamelijk lijden staan symptomen — weliswaar zwakke — van geestelijke gezondwording. Deze symptomen, bij alle zwakke, zijn op alle gebieden en bijna overal aan te treffen. Wij zijn niet de enigen, die dat opmerken. Ook de heersers constateren de tekenen van komend massaal verzet. Ze doen dit met een andere waardering dan wij, die in de massabeweging der bezitlozen de enige reddingsmogelijkheid van de anders onvermijdelijke ondergang zien. In dit licht beschouwen we de bewegingen in de koloniale landen, in hetzelfde licht stakingen en bedrijfsbezettingen, in hetzelfde licht ook de solidariteit der arbeiders met de slachtoffers van imperialisme en fascisme. Wij noemen deze bewegingen symptomen, omdat ze nog niet, of slechts in geringe mate gedragen worden door een bewustzijn van de politieke machtsstrijd tussen kapitaal en arbeid. Er ontbreekt hun nog het onontbeerlijke element der internationale coördinatie door de arbeiders zelf. Maar dit alles moet, en zal ook, volgen. Op straffe van ondergang moeten de arbeiders met het groeiende bewustzijn van hun eigen verantwoordelijkheid ook vorm en tactiek van de strijd leren.

Onze tegenstanders weten dat evengoed als wij. Zij begrijpen wel, dat, als de symptomen ophouden symptomen te zijn, hun tijd voorbij is. Zij beschikken, buiten het middel van de gewelddadige onderdrukking, — een zeer tweesnijdend mid-

del — en dat der propaganda, alleen nog over de wapens der schijnbare overeenstemming. De schijnbare eensgezindheid is in het verloop der massabewegingen, of aan de vooravond van massabewegingen een vanouds beproefd middel, om de energie van het verzet aan te wenden ten bate van conservatisme en reactie.

Een nieuwe golf van „Spaanse griep" bedreigt de gehele wereld. Ditmaal is het geen kwaadaardige epidemie, zoals in 1918, maar de massale deelneming aan de opstand der Spaanse arbeiders tegen een vennoot der firma Hitler, Mussolini en Co. Er herhaalt zich, of — liever — er dreigt zich te herhalen, wat na de 17e Juli 1936 geschiedde, toen arbeiders uit alle landen hun Spaanse klassegenoten te hulp snelden en toen Franco, met de steun van Hitler en Mussolini, en — niet minder — met de hulp der „non-interventie" der Westelijke „democratieën", overwon.

En in de mening, dat Franco de laatste pijler van het fascisme is, concentreert de openbare belangstelling zich op de politieke strijd in en om Spanje. Overal op de wereld demonstreren de anti-fascisten, eisen massa-vergaderingen en organisaties het afbreken der diplomatieke betrekkingen met Spanje en de actieve steun aan de republikeinse tegen-regering.

De Franse Volksfront-regering, die, zoals men zich ongaarne herinnert, door haar deelneming aan de non-interventie in het jaar 1936 en de toenmalige sluiting der Pyreneeën-grens voor hulp aan de Spaanse anti-fascisten, mede-verantwoordelijk was voor de overwinning van Franco, heeft het verkeer naar en van Spanje verboden en aan Londen en Washington het afbreken der diplomatieke betrekkingen met Franco-Spanje voorgesteld. We begrijpen, dat de groeiende impopulariteit van sociaal-democratisch-stalinistische ministers, enige demonstraties van „anti-fascisme" nodig maakt. En we verstaan, dat het voor de „linkse" regering van een ontroende grootmacht als Frankrijk, een bittere noodzaak is, haar gehoorzaamheid aan Engeland en Amerika en haar daad-

werkelijke machteloosheid te verbergen achter tot niets-verplichtende verklaringen van goede wil. Niemand weet het beter dan de Franse grenspolitie en douane-beambten, welk kostbaar oorlogstuig van en via Spanje de Duitse arsenalen en magazijnen bereikt hebben. Niemand weet beter dan Churchill, met welke middelen en beloften Engeland en Amerika bij Franco doorgezet hebben, dat hij niet aan de oorlog in het Westen deelnam, de doortocht van Hitler naar Gibraltar niet toestond en zijn Blauwe Divisie slechts tegen Rusland liet vechten, met de zegen der alleenzeggende kerk en die van den Candillo. Churchill zei het duidelijk: Het Spaanse fascisme is niet Duits en daarom niet de vijand van Engeland.

En zo verwacht de Franse regering ook geen militant ingrijpen der grote broeders in de komende Spaanse burgeroorlog, zeker niet aan de kant der republikeinen. Geen regering is zo slecht ingelicht, maar ook geen regering is op het huidige moment zo onnozel, massa-demonstraties tegen Franco te verbieden. De officieel verkondigde oorlogs-doelstellingen liggen nog te vers in de herinnering der massa's. En zolang de reregeringen demonstratievrijheid tegen Franco toelaten, ja, zelfs ministers daarbij welwillend het woord nemen, slapen de Franco-autoriteiten, de grootgrondbezitters en bankiers, de aandeelhouders van Spaanse maatschappijen, rustig in hun Spaanse en niet-Spaanse bedden.

De Pyreneeëngrens is gesloten, nu aan beide kanten; en aan de Spaanse kant staat een leger van 300.000 soldaten. Achter deze massieve grensbewaking woedt de partisanenstrijd en worden Spaanse anti-fascisten, met of zonder rechtsgeding, vermoord. Maar Spanje heeft meer grenzen dan die met Frankrijk. Het heeft uitgestrekte kusten en havens, die niet door de oorlog geleden hebben. En de Spaanse grond draagt en bergt allerlei schatten, die men weliswaar voor het grootste deel niet kan eten, die echter de grondstoffen leveren voor het lievelings-product van onze tijd. Zelfs uranium, onontbeerlijk voor atombommen, behoort tot de zegenrijke voortbrengselen van het land.

De Spaanse havens zijn niet geblokkeerd. Wij smaken zelfs het „genoegen", dat het